

Gemeente Den Helder

Visie op datagedreven werken

Datum : 5 oktober 2023
Status : Concept

Inhoud

1	Inleiding.....	2
	Waarom een visie?.....	2
2	Onze visie.....	4
	Bijlage 1. Het vervolg.....	6
	Ethiek.....	6
	Transparantie.....	6
	Veiligheid & Privacy.....	6
	Datavaardigheid.....	7

1 Inleiding

Waarom een visie?

De gemeente Den Helder heeft een groot takenpakket. Enerzijds zijn er de meer beheersmatige activiteiten (het op peil houden en uitbreiden van voorzieningen & zorgplicht (kwetsbare) burgers). Anderzijds heeft de gemeente een belangrijke ontwikkelopgave (zeehaven, luchthaven, stedelijke

opgaven en de transformatie naar een duurzame gemeente). Deze opgaven vallen samen met de ontwikkeling om van een krimpende naar een groeiende bevolking te komen.

Om het takkenpakket van de gemeente binnen de bestaande financiële en personele mogelijkheden te kunnen realiseren en te continueren, kan het slim(mer) gebruik maken van aanwezige data, zowel intern als extern, een belangrijke bijdrage leveren. Door meer gebruik te maken van data kan efficiënter omgegaan worden met beschikbare personele capaciteit en financiële middelen.

De laatste jaren zien we ook technologische veranderingen met grote impact elkaar steeds sneller opvolgen. Wij zien dat digitalisering een steeds grotere rol in een ieders leven speelt waardoor er meer data verzameld en gebruikt wordt. Ook is de gemeente een informatie-verwerkende organisatie. Mede door de verdergaande digitalisering van processen is er steeds meer data binnen de organisatie beschikbaar. De gemeente Den Helder herkent zich in de uitdaging zoals benoemd door VNG en ziet zich voor de uitdaging gesteld om aan een groot aantal wetten waaronder Archiefwet, de Wet open overheid, de (U)AVG en het wetsvoorstel Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (gelijktijdig) uitvoering te geven. Door gebrek aan samenhang tussen deze (en andere) wetten en het op orde krijgen van de informatiehuishouding is datagedreven werken een randvoorwaarde geworden.

Met datagedreven werken transformeren we ons werk. Het betekent een ontwikkeling naar meer datagestuurd werken, kortere beleidscycli met een nadruk op innovatieve werkwijzen en meer samenwerken en kennisdelen binnen en buiten de organisatie. Daarbij houden we rekening met eisen op het gebied van privacy en ethisch handelen.

Zoals vastgesteld in het coalitieakkoord zetten we in dit document een eerste stap, een datavisie op hoofdlijnen die we de komende periode nader gaan concretiseren in het licht van digitalisering en de daarbij behorende kosten. We beschrijven de visie in hoofdstuk 2 en geven in hoofdstuk 3 een eerste aanzet voor strategische activiteiten waar we mee aan de slag gaan om de visie ook daadwerkelijk te kunnen realiseren. Nadat de visie is vastgesteld werken we verder aan een concreet implementatieplan.

2 Onze visie

De gemeente Den Helder werkt datagedreven om de dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners te verbeteren. Door het gebruik van data krijgen we beter inzicht in wat inwoners nodig hebben en welke uitdagingen er zijn. We kunnen hierdoor betere beslissingen nemen, efficiënter werken én de dienstverlening en het beleid beter afstemmen op de behoeften van inwoners. We willen een gemeente zijn waarin iedereen de juiste ondersteuning krijgt. Data is een waardevolle bron die ons hierbij kan helpen. We hechten daarbij veel belang aan ethiek, transparantie, veiligheid & privacy en datavaardigheid.

Ethiek

Bij het gebruik van data staan onze inwoners centraal. We laten ethische overwegingen altijd voorgaan boven technologische belangen. Het respecteren van de autonomie, privacy en waardigheid van individuen zal altijd voorop staan bij het verzamelen, gebruiken en delen van data. We gebruiken data alleen voor passende doeleinden. Daarbij zorgen we ervoor dat onze medewerkers bewust zijn van de ethische gevolgen van dataverzameling en –gebruik en zijn daarbij bijzonder alert op het beschermen van de privacy van kwetsbare groepen in onze gemeente. Voordat we nieuwe dataprojecten of -technologieën starten, beoordelen we zorgvuldig de mogelijke ethische gevolgen. We voeren risicoanalyses uit om ervoor te zorgen dat potentiële negatieve gevolgen tot een minimum worden beperkt en dat de voordelen voor de inwoners duidelijk worden afgewogen tegen mogelijke risico's.

Transparantie

Transparantie begint met actieve communicatie. We delen proactief informatie over onze besluitvorming, projecten en prestaties via websites, sociale media, nieuwsbrieven en openbare bijeenkomsten. Ook informeren we onze inwoners over gegevensverzameling, -gebruik en -bescherming, en bieden we hen de mogelijkheid hun gegevens in te zien, te corrigeren en te verwijderen. We betrekken inwoners bij het verzamelen en presenteren van data en streven naar zoveel mogelijk informatieverspreiding voor betere besluitvorming. Door datasets te delen, bevorderen we inzichten, innovatie en bieden we oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Samenwerking in de regio over data-uitwisseling en -presentatie is onderdeel van onze aanpak. Bij belangrijke beleidsbeslissingen leggen we duidelijk en begrijpelijk uit hoe we tot deze beslissingen zijn gekomen, zodat inwoners inzicht hebben en hun bezorgdheden kunnen uiten.

Veiligheid & privacy

Het waarborgen van de veiligheid van de data is van het grootste belang. We respecteren de privacy en rechten van onze inwoners en behandelen gevoelige informatie daarom zorgvuldig. Hierbij hoort het implementeren van beveiligingsmaatregelen om ongeoorloofde toegang, dataverlies, en datalekken te voorkomen. Dit omvat regelmatige audits en training van personeel om bewustzijn over gegevensbeveiliging te vergroten. We streven naar het principe van "data minimalisatie", wat betekent dat we alleen de relevante gegevens verzamelen die nodig zijn voor specifieke taken of diensten. Waar mogelijk anonimiseren we gegevens, zodat individuele inwoners niet direct kunnen worden geïdentificeerd. We streven er voortdurend naar om de balans te vinden tussen het benutten van data voor verbetering van diensten en het beschermen van de privacy van onze inwoners.

Datavaardigheid

Het is belangrijk dat medewerkers beschikken over de nodige kennis en vaardigheden om data op een verantwoorde en effectieve manier te gebruiken. Zo zetten we in op training en opleiding voor onze medewerkers, zodat ze weten hoe ze data het beste kunnen inzetten en zich bewust zijn van de mogelijkheden, maar ook de risico's. Datavaardigheid is essentieel om te kunnen profiteren van de mogelijkheden die data biedt en om goed geïnformeerde beslissingen te nemen. Verder werken we samen met andere organisaties zoals onderwijsinstellingen, omliggende gemeenten en bedrijven om expertise op te bouwen. We willen tevens datavaardigheid benutten om de participatie van inwoners te vergroten. Door inwoners te voorzien van relevante data en duiding van deze data kunnen zij beter

betrokken worden bij gemeentelijke projecten en besluitvorming. Zo kunnen zij hun ideeën en inzichten delen.

Tot slot

Met deze datavisie willen we als gemeente de waarde van data optimaal benutten om onze dienstverlening te verbeteren en betere beslissingen te nemen. Door samen te werken, bewustwording te vergroten en expertise op te bouwen, streven we naar een toekomst waarin data een waardevol hulpmiddel is voor een effectieve en inclusieve gemeente. Met deze datavisie zetten we een belangrijke stap naar een gemeente die het beste biedt aan haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Bijlage 1. Het vervolg

Om de visie op data(gedreven werken) werkelijkheid te laten worden zal een implementatieplan worden opgesteld. De bouwstenen hiervoor die gedurende het participatieproces al zijn aangeleverd vanuit de organisatie en de raad zullen daarin worden meegenomen. Tevens zal er nog een nulmeting datagedreven werken worden uitgevoerd in de organisatie.

Op basis van de huidige visie kunnen we al wel op hoofdlijnen stellen welke dingen we willen ondernemen om tot een meer datagedreven organisatie te komen.

Ethiek

- Een startpunt hiervoor is **bewustwording** creëren over wat ethiek inhoudt en hoe je hiermee om kunt gaan in (data)vraagstukken.
- We bepalen een **ethisch waardenkader** met de belangrijkste waarden voor onze gemeente, zoals rechtvaardigheid, veiligheid en gezondheid. Voorbeelden hiervan zijn Uthiek (Utrecht), TADA (gemeente Amsterdam) of de zeven waarden die het Rathenau instituut heeft bepaald.
- Om deze bewustwording mogelijk te maken, stellen we een **ethisch team** samen en zorgen we ervoor dat het onderwerp bekend wordt binnen de organisatie. Leden die in dit team zouden kunnen zitten zijn bijvoorbeeld een CISO, Functionaris Gegevensbescherming en informatieadviseurs. Hierin kan een (interne) medewerker aangewezen worden die de rol van **ethisch officer** vervult. Dit is een functionaris die verantwoordelijk is voor het bevorderen van ethisch gedrag en het waarborgen van naleving van ethische normen binnen de gemeentelijke organisatie. Deze rol is vaak gericht op het ondersteunen van een cultuur van integriteit, transparantie en verantwoordelijkheid.
- Ook hanteren we een **vaste methode** om achter de ethische dilemma's van een vraagstuk te komen. Door een vast adviesorgaan (ethisch team) hiervoor in te stellen, garanderen we dat het onderwerp aandacht krijgt in de organisatie.

Transparantie

- **We maken beleidsdocumenten waar mogelijk openbaar toegankelijk**, zoals strategische plannen, jaarverslagen en beleidsnotities (bijvoorbeeld via onze website).
- **We starten of sluiten aan op een open data-initiatief** waarbij de gemeente bepaalde datasets, die geen persoonlijke of gevoelige informatie bevatten, vrij beschikbaar stelt.
- **We communiceren actief over** de wijze waarop de gemeente data verzamelt, gebruikt en beschermt. Hiervoor stellen we een intern (en extern) privacy beleid op over welke informatie voor wie toegankelijk is.

Veiligheid & Privacy

- **We zorgen voor trainingen en bewustmakingscampagnes** over privacy en security voor alle collega's die met data werken.
- In het kader van privacy; **voeren we regelmatige Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uit** om datagedreven projecten te beoordelen en passende maatregelen te nemen om de privacy van inwoners te beschermen.
- **We verzamelen en bewaren alleen gegevens die noodzakelijk zijn** voor het doel van het datagedreven project, om het risico van onnodige blootstelling van persoonlijke informatie te verminderen.
- We zorgen ervoor dat externe partijen en leveranciers die toegang hebben tot gemeentelijke data, **voldoen aan de vereiste privacy- en beveiligingsnormen**.

Datavaardigheid

- ***We zorgen ervoor dat het voor de organisatie duidelijk is wat met datagedreven werken bedoeld wordt*** en wat men ermee wil bereiken (visie).
- ***We zetten data-initiatieven met medewerkers op en delen hier de resultaten van.*** Zo kan er een beter beeld ontstaan over wat met data kan. Zo gaat het datagedreven werken ook leven in de organisatie.
- ***We organiseren trainingen om de datavaardigheid te vergroten.*** Hierbij zal ook aandacht zijn voor de digivaardigheid van medewerkers.